
Guia didàctica
de l'economia solidària
i el cooperativisme
per al professorat

3

**Dinàmiques
i activitats per
treballar l'economia
social i solidària
i el cooperativisme**

L'economia social i solidària (ESS) i el moviment cooperatiu són una alternativa real al model capitalista imperant. Aquest fet, juntament amb la importància creixent de l'educació transformadora, crítica i conscient, està fent que cada vegada més es vulgui treballar el cooperativisme dins les aules dels centres educatius.

D'aquesta voluntat, estan sorgint una sèrie de necessitats de formació i d'acompanyament per part del professorat que no acaben d'estar cobertes. La «Guia didàctica de l'economia solidària i el cooperativisme per al professorat» s'ha creat per donar suport i eines al professorat, així com per apoderar-lo, a l'hora de treballar l'economia alternativa dins les aules.

La guia va orientada als docents d'ESO, batxillerat i formació professional que vulguin educar i fomentar l'ESS dins les aules i/o crear una cooperativa d'alumnes dins el centre educatiu.

Hem elaborat aquesta guia a través de tres documents que permetran al professorat que ho vulgui nodrir i difondre els coneixements segons les seves necessitats:

1. **Marc teòric de l'economia solidària i el cooperativisme:** document que recull tot el marc teòric i contingut que pot ser d'interès i de referència a l'hora de treballar amb l'alumnat l'economia solidària i el cooperativisme.

En aquest apartat de la guia, hem incidit en els diferents sistemes econòmics, polítics i socials imperants, els tipus de treballs, les conseqüències del model econòmic actual i les alternatives i propostes de canvi amb les economies transformadores existents.

Tot plegat, un resum teòric del marc econòmic general que va més enllà del que, en termes generals, ens han explicat sempre.

2. **Marc teòric i pedagògic de les cooperatives d'alumnes:** document en el qual es detalla com crear una cooperativa d'alumnes en un grup classe des del punt de vista pedagògic i pràctic.

En concret, hem emmarcat el programa de les cooperatives d'alumnes en sentit pedagògic i curricular, però sobretot potenciant aquelles habilitats i coneixements que fomenten en l'alumnat la vivència i l'experiència en primera persona de la posada en marxa d'una cooperativa d'alumnes.

A més a més, hem fixat una proposta d'itinerari formatiu per al professorat, facilitant així la ruta o cronologia de la posada en marxa de les cooperatives d'alumnes.

3. **Dinàmiques i activitats per treballar l'ESS i el cooperativisme:** document amb un recull d'activitats, eines i recursos per treballar aquesta economia transformadora dins les aules.

En concret, s'han plantejat una sèrie d'activitats a treballar dins l'aula, al marge que es creï o no una cooperativa d'alumnes. Algunes activitats són de caire general i es poden dur a terme en qualsevol context. D'altres només van orientades a les cooperatives d'alumnes, però en qualsevol cas són propostes per treballar l'economia solidària i el cooperativisme amb l'alumnat.

Índex

1. Activitats i dinàmiques per treballar amb l'alumnat 4

1. El joc del tabú amb els valors cooperatius	5
2. Què és l'economia?	6
3. Fem visible allò invisible. Temps, treballs i benestar individual i planetari	7
4. Donar i rebre: Què podem aportar a la cooperativa i què ens agradaria que ens aportés l'experiència?	9
5. Com cobrim les nostres necessitats?	10
6. Què necessitem nosaltres i la comunitat educativa?	11
7. L'empresa dels meus somnis	12
8. Quines activitats volem fer?	13
9. Subhasta de principis cooperatius	14
10. Triem el nom de la cooperativa	15
11. Com s'organitza una cooperativa?	16
12. Del jo al nosaltres. On soc més feliç i més rellevant per al grup?	20
13. Redactem els estatuts de la nostra cooperativa	21
14. Ordre del dia de l'Assemblea de constitució de la cooperativa	22
15. Construïm la idea de projecte de la cooperativa: missió, visió i valors	23
16. Fem el Pla de sostenibilitat de la cooperativa	24
17. Treball conjunt d'una activitat de la cooperativa per etapes	27
18. Construïm la imatge de la nostra cooperativa	29
19. Dinàmiques per treballar la sostenibilitat emocional del grup	30

2. Altres eines i recursos d'interès per al professorat 32

1. Entitats amb les quals contactar	32
2. Altres recursos i activitats per complementar del Programa Cooperatives d'Alumnes	32
3. Vídeos de contingut cooperatiu (Youtube)	32

1

Activitats i dinàmiques per treballar amb l'alumnat

A continuació, us presentem una proposta d'activitats i dinàmiques per reflexionar, viure i experimentar en primera persona l'ESS i el cooperativisme.

La següent proposta de treball està creada per donar suport i eines al professorat perquè pugui dinamitzar activitats de cooperativisme i l'ESS a les aules i per facilitar la creació d'una cooperativa d'alumnes a l'ESO, el batxillerat i la formació professional.

En cap cas esdevé una guia única de referència. És una proposta de treball que es pot complementar amb molts altres recursos existents i amb les aportacions pròpies del professorat.

Núm. 1	Títol: El joc del tabú amb els valors cooperatius	Durada: 30 min

Objectius de l'activitat

Identificar i interioritzar els principis cooperatius.

Desenvolupament de l'activitat

- Dividim l'alumnat en 7 grups.
- Repartim a cada grup un principi cooperatiu amb la seva definició.
- Comencem el joc! Cada grup ha d'explicar a la resta d'alumnes el principi que els ha tocat sense fer servir el concepte principal ni la terminologia bàsica de la definició. La resta de grups l'han d'endevinar.
- Quan hagin acabat, cada grup explica al plenari com ha anat l'experiència i què opina del principi que li ha tocat.
- Si emergeix el debat, obrir una reflexió col·lectiva sobre els principis cooperatius i què signifiquen.

LLISTA DE PRINCIPIS COOPERATIUS I LES SEVES DEFINICIONS

1. **Adhesió voluntària:** les cooperatives són organitzacions voluntàries, obertes a totes les persones que vulguin fer servir els seus serveis o associar-s'hi sense discriminació social, política, religiosa, racial o sexual.
2. **Gestió democràtica:** són organitzacions gestionades democràticament per les persones sòcies, que participen activament i en condicions d'igualtat i equitat a l'hora d'establir-ne les polítiques i prendre decisions, al marge del capital que cada soci o sòcia hagi aportat. Les persones escollides per gestionar i representar la cooperativa en són responsables davant dels socis i sòcies.
3. **Participació econòmica:** les sòcies contribueixen equitativament al capital de les cooperatives i el gestionen democràticament. Una part d'aquest capital és de propietat comuna de la cooperativa. Els beneficis de l'activitat no seran totalment repartits entre les persones sòcies (ni tan sols quan és una cooperativa amb ànim de lucre), sinó que es reinvertiran en la mateixa cooperativa, en la formació del personal associat o en projectes d'intercooperació o difusió del cooperativisme.
4. **Autonomia i independència:** les cooperatives són organitzacions autogestionades i autònomes, s'asseguren el control democràtic per part de les sòcies sense dependre de tercers. Si estableixen acords amb altres organitzacions, incloent-hi governs, o aconseguen capital de fonts externes, ho fan en termes que permetin mantenir-ne el control democràtic.
5. **Educació, formació i informació:** per tal de contribuir en el desenvolupament de la cooperativa i de les persones que en formen part, les cooperatives faciliten la formació de les persones sòcies, càrrecs electes o personal contractat de manera que es garanteixi que totes les persones que prenen decisions posseeixen la mateixa i suficient informació. També informen a la ciutadania sobre la naturalesa i beneficis de la seva activitat.
6. **Intercooperació:** cooperació entre cooperatives i entitats locals per teixir xarxes comunitàries i enfortir el moviment cooperatiu i l'ESS.
7. **Interès per la comunitat:** les cooperatives estan arrelades al territori i l'entorn on treballen, i treballen en xarxa per aconseguir el desenvolupament sostenible de la comunitat mitjançant polítiques que satisfan les necessitats del seu teixit social, així com per difondre els valors i les pràctiques cooperatius.

Núm. 2	Títol: Què és l'economia?	Durada: 1 hora

Objectius de l'activitat

- Identificar les idees preconcebudes que tenim al voltant del concepte d'economia.
- Donar valor a l'economia invisible i al treball domèstic, reproductiu i de cures.

Recursos de suport

Guia «Marc teòric de l'economia solidària i el cooperativisme».

Desenvolupament de l'activitat

- Dividim els alumnes en grups de 4 o 6 persones.
- Demanem a cada grup que apunti les vuit primeres paraules que els vinguin al cap quan pensin en economia.
- Els demanem que col·loquin les paraules en una de les dues columnes següents:
  1. La primera, amb paraules relacionades amb l'economia de mercat.
  2. La segona, amb aquells conceptes que tinguin a veure amb l'economia fora del mercat (tasques domèstiques, comunitàries, etc.).
- A partir d'aquí plantegem les següents preguntes que han de respondre dins el grup:
  - Quines d'aquestes paraules fan referència a tasques productives?
  - Quines fan referència a tasques domèstiques, reproductives i de cura?
  - Quines estan relacionades amb l'economia capitalista? I quines són alternatives al model actual?
  - Quines conclusions podem extreure d'aquesta primera observació?
  - Per què tenim aquestes idees preconcebudes?
- Ens posem en plenari i cada grup exposa les seves respostes a la resta i es van apuntant les conclusions a la pissarra o a un lloc visible per a tothom.
- El personal docent completa les explicacions segons consideri oportú a partir dels coneixements detectats en el grup i aporta les definicions que consideri necessàries.

Núm. 3	Títol: Fem visible allò invisible. Temps, treballs i benestar individual i planetari	Durada: 2 hores

Objectius de l'activitat

Visibilitzar i donar valor a tots els tipus de treball.

Informació prèvia necessària

Haver introduït els tipus de treball productiu, domèstic, reproductiu i de cura, comunitari.

Desenvolupament de l'activitat

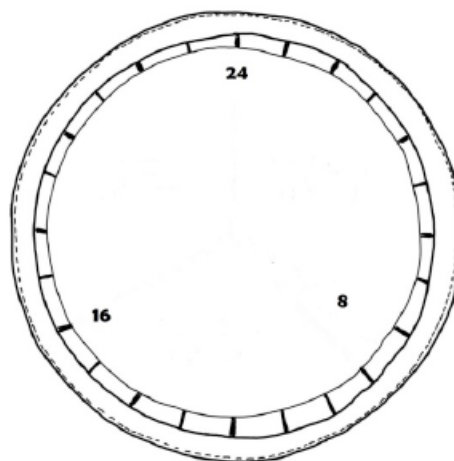
— Dividim la classe en 4-6 grups. Cada grup ha de treballar en les dinàmiques següents:

— Quin temps dediquem a quins treballs?

Cada alumne ha de pensar quin temps dedica de la seva jornada diària i setmanal als treballs següents i remarcar-ho en el rellotge. També ha de fer el mateix amb una persona del seu nucli familiar més proper.

Tipus de treballs:

- Assalariat
- Remunerat no assalariat
- Cooperativista
- Autònom
- Becari/becària
- Pagament en espècies, permuta, troc
- Treball social
- No assalariat
- Treball domèstic
- Cura de familiars grans, criatures
- Treball comunitari, activista
- Estudis
- Voluntariat
- Autocura

Un cop fet això, expliquen els seus resultats a la resta del grup i recollim les conclusions de cada grup.

— Quins treballs són visibles i valorats i quins no?

Cada grup han de situar els diferents treballs a la part visible de l'iceberg en cas que siguin remunerats i quantificables (al PIB, per exemple), i a la invisible si no ho són (per exemple, el treball domèstic).

— **Com contribueixen els treballs als diferents nivells de benestar individual i del planeta?**

Un cop fet això, han de classificar els diferents treballs segons el grau de benestar individual que els proporcionen, a ells i a la persona que han triat del nucli familiar.

	POC	SUFICIENT	MOLT
Benestar material			
Benestar professional			
Benestar comunitari			
Benestar psicològic emocional			
Benestar ambiental – entorn natural			

Font: <http://takebackeconomy.net/>

- Un cop realitzat aquest exercici, cada grup explica els seus resultats, les seves reflexions i les conclusions al plenari.
- El professorat complementa les reflexions i explicacions amb el glossari de conceptes i dades que consideri oportú. Alguns conceptes interessants a abordar són: treball productiu, reproductiu, domèstic i de cura; divisió sexual del treball; patriarcat; capitalisme; PIB; comptes satèl·lit; enquestes d'ús del temps; empremta ecològica; deute ecològic; deute de cures; cadenes internacionals de cura; crisi de sostenibilitat ambiental; conciliació de la vida personal, familiar i laborals; corresponsabilitat sobre tots els treballs; sostenibilitat de la vida i consum responsable, conscient i transformador.

A més a més:

- També es pot utilitzar com a recurs el vídeo «Eso que llaman amor es trabajo no pago», de l'Escuela de Economía Femini(s)ta d'Argentina: <https://www.youtube.com/watch?v=vXWtw-FRAOk>.
- Es poden comparar els percentatges de dedicació al treball domèstic, reproductiu i de cura no assalariat de l'Argentina amb els que s'aporten en aquesta guia, així com generar un debat sobre les propostes que hi apareixen, o sobre el mateix títol i el vincle entre treball domèstic, reproductiu i de cura i amor.

Núm. 4	Títol: Donar i rebre: Què podem aportar a la cooperativa i què ens agradaria que ens aportés l'experiència?	Durada: 1 hora
Objectius de l'activitat Establir els objectius individuals i col·lectius per a la creació de la cooperativa d'alumnes. Desenvolupament de l'activitat — Demanem a l'alumnat que reflexioni individualment sobre: • Què esperem d'aquest projecte cooperatiu? • Quins reptes i compromisos individuals puc adoptar? • Què puc aportar al grup? • Què en puc rebre? • Què puc retornar i com ho puc fer? — Els demanem que apuntin cada resposta en un Post-it diferent. • A la pissarra, escriurem les preguntes per separat, i cada participant anirà enganxant els Post-it a la columna que els correspongui. • Un cop enganxats tots els Post-it, la docent els llegirà un a un i els agruparà per similitud o temes, constel·lant les respostes. • Un cop fet, es demana que, de manera col·lectiva, es redactin els objectius col·lectius a l'hora de crear la cooperativa d'alumnes tot tenint en compte les reflexions individuals que han sorgit.		

Núm. 5	Títol: Com cobrim les nostres necessitats?	Durada: 1 hora

Objectius de l'activitat

- Identificar les diferents necessitats que tenim les persones i com les satisfem, així com fer visibles aquelles que estan invisibilitzades i desvaloritzades.
- Introduir la funció bàsica de les cooperatives: la resolució de necessitats individuals i col·lectives.

Informació prèvia necessària

- Haver treballat els diferents sistemes econòmics i els principis a què responen.
- Introducció i característiques de les cooperatives.

Desenvolupament de l'activitat

- Fem grups de 4-5 persones.
- Cada grup ha de fer una llista de les necessitats individuals que tenim (habitatge, alimentació, transport, comunicacions, subministraments, finances, salut, educació, sexualitat...) i quin tipus d'economia les cobreix. Cal especificar i concretar al màxim, i ubicar-les en els àmbits següents:
  - Economia capitalista
  - Economia estatal-estat
  - Economia social i solidària, cooperatives
  - Cooperació i xarxes informals
  - Cures i treball reproductiu
  - Necessitats no resoltes
- A continuació, demanem a cada grup que es plantegi:
  - Els aspectes positius i negatius de cada àmbit.
  - L'estructura i propietat de cada espai on satisfà les seves necessitats (per exemple, l'empresa on treballa per satisfer les necessitats alimentàries i materials).
  - Quin és el mecanisme de presa de decisions en aquest espai.
  - Quins beneficis genera i a qui/on van destinats.
  - L'impacte social i mediambiental que tenen (positiu i negatiu)...
- Un cop fet aquest exercici, el personal docent ha de desvetllar la funció bàsica de les cooperatives, la resolució de necessitats (consum, treball, serveis, habitatge...) de forma mancomunada, equitativa, horitzontal i democràtica.
- Feta la reflexió, es poden abordar i emfatitzar les diferències entre les diverses economies transformadores; els valors i principis del cooperativisme; el model de governança, econòmic o de sostenibilitat de l'equip de treball, i els diferents tipus de cooperatives.

Núm. 6	Títol: Què necessitem nosaltres i la comunitat educativa?	Durada: 1 hora

Objectius de l'activitat

Identificar quines necessitats té la nostra comunitat educativa o centre educatiu.

Desenvolupament de l'activitat

- Repartim l'alumnat en grups i els demanem que es plantegin les preguntes següents:
  - Quines necessitats té la comunitat educativa (escola, alumnat, famílies, entitats educatives properes)? Com les resollem?
  - De les que té el centre, n'hi ha algunes que no s'estiguin resolent i que puguem resoldre des de l'alumnat? Com? Amb activitats, serveis o productes concrets?
  - De les que tenim l'alumnat, com les podem resoldre? Es connecten amb les necessitats que tenen els altres actors?
- Posem en comú les necessitats detectades, les apuntem a la pissarra i les analitzem una a una.
- Un cop explicades, es demana a cada alumne que triï les tres que consideri més necessàries a cobrir.
- Cada alumne dirà la seva selecció i se li atorgarà un punt a cada una d'elles.
- Un cop tot l'alumnat hagi triat les seves necessitats més urgents, quedarà com a resultat una puntuació que ens servirà per orientar i prioritzar les possibles activitats o serveis a dur a terme en el marc de la cooperativa d'alumnes.

Núm. 7	Títol: L'empresa dels meus somnis	Durada: 1 hora

Objectius de l'activitat

Traçar un vincle entre els desitjos, expectatives i somnis professionals de l'alumnat i els principis, valors i pràctiques del cooperativisme.

Informació prèvia necessària

- Haver introduït l'ESS i el cooperativisme a l'alumnat.
- Quadre comparatiu entre l'empresa cooperativa i mercantil que es troba a la guia «Marc teòric de l'economia social i solidària i el cooperativisme».

Desenvolupament de l'activitat

- Demanem a les alumnes que individualment reflexionin i responguin a les preguntes següents:
  - Imagina l'empresa dels teus somnis, on t'agradaria treballar?
  - Quins valors tindria?
  - Quina seria la seva responsabilitat o vocació social?
  - Quina organització o organigrama tindria? Quin lloc ocuparies tu dins l'estructura?
  - De qui seria la propietat? D'una persona o més d'una? Teva o d'altres?
  - Quina seria la seva política laboral, de conciliació laboral i sostenibilitat ambiental?
  - Seria diferent de les empreses convencionals? Per què?
- Un cop han respost a les preguntes, els demanem que s'ajuntin en grups de 3 o 4 persones, comparteixin les seves respostes i facin una llista conjunta amb aquelles respostes que els resultin més assumibles per tot el grup.
- A continuació, agrupem tota l'aula, i en plenari cada grup comparteix les reflexions que han sorgit. Es demana que el personal docent o algun alumne faci una llista a la pissarra o en un lloc visible totes les característiques resultats.
- Finalment, fem una reflexió col·lectiva i comparem les respostes amb les característiques de l'ESS i el cooperativisme per analitzar si «l'empresa dels somnis» respon més al model mercantil o cooperatiu.

Núm. 	Títol: Quines activitats volem fer?	Durada: 1 hora
Objectius de l'activitat Construir els serveis, activitats o productes que oferirà la cooperativa d'alumnes. Informació prèvia necessària Haver treballat les necessitats individuals i del centre que tenim. Desenvolupament de l'activitat — Un cop hem treballat les necessitats que tenim en altres dinàmiques i les hem prioritzat, demanem a l'alumnat que escrigui individualment en un full què vol/pot fer o oferir per cobrir aquestes necessitats. — S'apunten totes les propostes a la pissarra. — Dividim l'aula en 4 grups i els demanem que debatin sobre les propostes i que triïn les 3 activitats que els motivin més o vegin més factibles de fer. — Cada grup exposa a la resta de l'aula les activitats proposades i les justifica. — Finalment, es decideix per consens l'activitat o les activitats que volem dur a terme en el marc de la cooperativa d'alumnes.		

Núm. 9	Títol: Subhasta de principis cooperatius	Durada: 1 hora
Objectius de l'activitat Interioritzar els principis i valors cooperatius. Desenvolupament de l'activitat — Fem una llista a la pissarra els set principis cooperatius amb les definicions i els presentem a l'alumnat. — Fem set grups, cada grup ha de treballar un dels principis i pensar com aplicarem aquest principi a la cooperativa. — Després, cada grup ho presenta en plenari i es fa una subhasta simulada per apostar pels valors que considerem prioritaris. — Cada grup aposta pels valors que considera primordials i explica les seves raons. Es debat si és necessari i s'arriba a acords. — Apuntem tots els resultats perquè es tinguin en compte a l'hora de configurar la cooperativa d'alumnes.		

Núm. 10	Títol: Triem el nom de la cooperativa	Durada: 1 hora
Objectius de l'activitat Triar el nom de la cooperativa de forma col·lectiva i consensuada. Desenvolupament de l'activitat — Cadascú escriu en un paper una proposta de nom. — En parelles, es comparteix i es fa una nova proposta conjuntament partint de la proposta de cadascú. — Després, s'uneixen dues parelles, i entre les 4 persones intenten fer un nom partint de les propostes de cada parella. — Així, fins a tenir-ne 2 o 3 en tot el grup. — Un cop les tinguem, les anotem d'una manera creativa en alguna cartolina i decidim per consens quin nom proposem o ens n'inventem un altre que sumi les diferents opcions entre totes. — Un cop hàgim consensuat una primera proposta de nom, ens podem preguntar en grup: • Com ha anat? Ha estat fàcil posar-se d'acord? • Algú ha renunciat d'entrada? Algú conserva la seva primera proposta fins al final? • Quins aprenentatges podem fer d'aquesta activitat per tal que seguim aprenent a cooperar?		

Núm. 11	Títol: Com s'organitza una cooperativa?	Durada: 1 hora

Objectius de l'activitat

Familiaritzar-se amb els òrgans de governança de la cooperativa i les seves funcions, així com construir-los col·lectivament.

Desenvolupament de l'activitat

- El professorat introdueix el model de governança d'una cooperativa, tant la part societària com la part laboral.
  - Organització societària
    - Assemblea
    - Consell Rector
    - Sòcies de treball
  - Organització laboral
    - Rols i funcions segons l'activitat a desenvolupar, però en termes generals són: Economia i vendes, Comunicació i publicitat, Gestió i cura de l'equip de treball, i Activitats
- Els proposem l'organigrama següent:
  - Assemblea General
  - Consell Rector
    - Presidència
    - Secretaria
    - Tresoreria
    - Vocals de comissions de treball
  - Comissions de treball
    - Economia i vendes
    - Comunicació i publicitat
    - Gestió i cura de l'equip de treball
    - Activitats
- Preguntem a l'alumnat les funcions dels òrgans de governança de la cooperativa i recollim les seves respostes a la pissarra. Un cop recollides, complementem les funcions que no hagin estat esmentades (a continuació fem una llista molt completa de les funcions de cada òrgan per ajudar a complementar).
- Finalment, validem o consensuem entre totes que aquest model organitzatiu és que el volem utilitzar per la cooperativa.

Consell Rector: és l'òrgan d'administració de la cooperativa i té atribuïda la representació i el govern de la societat. Per tant, gestiona l'empresa i exerceix el control directe de la direcció, gerència o coordinació, segons el tipus de figura o figures que hagi triat l'Assemblea per la gestió executiva de la cooperativa.

- Signar el conveni amb el centre educatiu.
- Representació davant de tercers: [Federació de Cooperatives d'Ensenyament de Catalunya](#) (FeCEC).
- Preparació de l'ordre del dia de les assemblees.
- Seguiment de les activitats i comissions de treball de la cooperativa.
- Està format com a mínim per tres membres escollits a l'Assemblea assegurant els càrrecs de la Presidència, la Tresoreria i la Secretaria. També pot comptar amb vocals.
  - Presidència:
    - Convocar les reunions amb l'ordre del dia.
    - Vetllar pel bon funcionament de la cooperativa.
    - Últim responsable de la cooperativa.
    - Representació davant el centre escolar.
  - Tresoreria:
    - Gestionar les aportacions de capital de les sòcies.
    - Portar al dia la part econòmica i financera de la cooperativa.
    - Responsable econòmic general.
  - Secretaria:
    - Altes i baixes de sòcies.
    - Actes de les reunions i assemblees.
    - Persona de referència a l'hora de dubtes i tràmits legals i administratius.

Comissions de treball per temes específics

— Comissió d'economia i finances:

- Establir clientela meta de la cooperativa i fer una llista dels seus gustos i interessos.
- Aplegar per categories els serveis, les activitats o els productes.
- Establir-ne el preu.
- Crear eines de promoció i venda per a l'activitat de llançament, juntament amb la Comissió de comunicació.
- Elaborar l'estudi de mercat.
- Elaborar un pla de promoció.
- Organitzar l'activitat de llançament de la cooperativa.
- Avaluar i fer seguiment de les activitats de promoció de la cooperativa.
- Ocupar-se de la gestió comptable (en coordinació amb la persona responsable de tresoreria).

- Establir la bestreta o els salaris de les alumnes segons l'activitat cooperativitzada.
- Establir una previsió pressupostària.
- Planificar el pressupost de l'activitat promocional de llançament.
- Obrir un compte corrent si és necessari i gestionar ingressos i despeses a partir de la bossa comuna de capital (aportacions voluntàries de capital de l'alumnat).
- Demanar un préstec al centre si és necessari, negociar condicions i gestionar el retorn.
- Proposar activitats d'autofinançament.

— **Comissió de comunicació i publicitat:**

- Elaborar la identitat corporativa de la cooperativa.
- Dissenyar el seu pla de comunicació i posar en marxa els diferents canals de comunicació amb els seus públics, usuaris i usuàries (web, perfils de xarxes socials).
- Dissenyar i implementar la campanya de comunicació del llançament de la cooperativa i altres accions de comunicació i publicitat.
- Elaborar una eina de comunicació interna que sigui fàcil i àgil entre totes les persones del grup (grup de whatsapp, per exemple).
- Prendre actes de les assemblees generals, en coordinació amb la persona que ocupi el càrrec de secretari o secretària.
- Passar a net els resultats de les dinàmiques de treball en les quals es definirà la idea de projecte: principis, missió i valors...

— **Comissió de gestió i cura de l'equip de treball:**

- Organitzar, planificar i fer seguiment de l'equip de treball de la cooperativa.
- Elaborar una eina de planificació de les activitats (calendari de treball, etc).
- Proposar un sistema de gestió de les hores de treball (horari, registre de les activitats de cada dia, etc) i calcular el nombre d'hores que cada membre ha de realitzar.
- Fer seguiment de la participació de cada membre del grup i avaluar la motivació i el clima de treball.
- Proposar una eina d'avaluació de les activitats /serveis /productes que la cooperativa elabori.
- Visibilitzar les tasques productives i reproductives i repartir-les de forma paritària i equitativa (rotació de tasques, equips de treball on participi una persona de cada gènere, etc.)
- Establir un pla de sostenibilitat de l'equip que tingui en compte la prevenció i l'abordatge de conflictes.
- Assegurar la participació de totes les persones sòcies de la cooperativa en condicions d'igualtat i equitat.
- Facilitar les assemblees i consells rectors, en coordinació amb la persona que ocupi el càrrec de president o presidenta.
- Establir uns acords de funcionament comú, a manera de reglament de règim intern.
- Establir mecanismes per a la sostenibilitat emocional del grup i l'expressió d'emocions individuals i col·lectives.

— Comissió d'activitats:

- Coordinar-se amb les altres comissions per anar a l'una i treballar sota el mateix objectiu.
- Organitzar, planificar i fer seguiment de les activitats o serveis que duu a terme la cooperativa (començant per l'activitat de llançament).
- Supervisar i organitzar la posada en marxa dels serveis o productes a dur a terme.
- En general, liderar totes les activitats que es fan, saber qui les fa i quan les ha de fer.
- Executar la logística i material per fer els productes i serveis.

Núm. 12	Títol: Del jo al nosaltres. On soc més feliç i més rellevant per al grup?	Durada: 1 hora

Objectius de l'activitat

- Determinar les habilitats, capacitats i motivacions del grup.
- Repartir els rols i les funcions dins la cooperativa.

Informació prèvia necessària

Haver treballat la governança d'una cooperativa (organització societària i organització laboral).

Desenvolupament de l'activitat

- Demanem a l'alumnat que individualment respongui a les preguntes següents en un paper:
  - Què sé fer bé? Amb quines tasques m'ho passo bé?
  - Quins rols de grup puc desenvolupar, entre els següents: organitzar/investigar/executar/comunicar/sintetitzar/convèncer...
  - Com es relacionen amb les funcions de les comissions de treball i càrrecs que té la cooperativa?
- Cada participant explica a tot el grup el que ha escrit i es fan aportacions, si s'escau.
- En segon lloc, demanem als joves que s'apunten, segons les seves preferències, a les comissions de treball i/o al càrrec del Consell Rector que consideri.
- Un cop ho han fet tots, potser cal equilibrar els grups, ja que, per anar bé, totes les comissions o rols del Consell Rector haurien d'estar representats. Si no fos el cas, caldria treballar amb el grup per repensar els seus rols i tasques en bé de la cooperativa.
- Finalment els demanem que s'ajuntin per les comissions o rols finals i els demanem que debatin qui pot/vol fer de vocal de cada comissió i es prenen acords.
- En petits grups i en plenari, s'avalua l'organigrama resultant amb els noms de cada persona. Es debaten els possibles canvis i s'arriba a acords.

Núm. 13	Títol: Redactem els estatuts de la nostra cooperativa	Durada: 2 hores
Objectius de l'activitat — Familiaritzar-se amb l'estructura i el contingut dels estatuts d'una cooperativa. — Iniciar la redacció dels estatuts. Informació prèvia necessària Ubicació en el model de governança de les cooperatives. Desenvolupament de l'activitat — Repartim el model d'estatuts «Model d'estatuts cooperativa secundària» que es pot trobar al web http://aracoop.coop/programa-cooperatives-dalumnes/ a cada alumne. — Dividim l'aula en grups i els demanem que treballin un dels blocs o capítols dels estatuts. — Un cop tots els grups han completat la seva part, s'exposen les propostes al plenari, es discuteixen i es fan esmenes i aportacions. — En els estatuts també haurà de constar la freqüència de reunions del Consell Rector i de l'Assemblea General. — El document es portarà a la primera assemblea de la cooperativa.		

Núm. 14	Títol: Ordre del dia de l'Assemblea de constitució de la cooperativa	Durada: 1 hora
Objectius de l'activitat Iniciar l'alumnat al procés i desenvolupament democràtic de la cooperativa i introduir l'alumnat al funcionament habitual d'una Assemblea. Model d'ordre del dia d'una assemblea de constitució 1. Obertura de l'Assemblea. 2. Lectura i aprovació de l'ordre del dia 3. Nomenament de Secretaria, Presidència, Tresoreria i vocalies. Es presenten les candidatures i, si hi ha consens, s'aproven. En cas que no fos així, es pot fer votació secreta. 4. Nom de la cooperativa: presentació de propostes i explicació de quina genera més consens, quina menys, arguments en contra i a favor, etc. Aprovació de la que generi més consens o votació. 5. Proposta de serveis que serà estudiada per la Comissió d'economia i finances. Aprovació o votació si no hi ha consens. 6. Nomenament de les comissions de treball, noms, funcions i membres. 7. Tria dels membres del Consell Rector. 8. Aprovació de les aportacions nominals de capital social. 9. Repàs de propostes aprovades. 10. Tancament de l'Assemblea. Es presenta aquest ordre del dia al grup per validar-lo i es reparteix a totes les comissions de treball perquè apuntin propostes o esmenes. Se'ls planteja també que l'adaptin per a la primera Assemblea ordinària, per tal d'organitzar les assemblees següents.		

Núm. 15	Títol: Construïm la idea de projecte de la cooperativa: missió, visió i valors	Durada: 1 hora
Objectius de l'activitat Crear la missió, visió i valors de la cooperativa. Informació prèvia necessària Cap. Desenvolupament de l'activitat — Primer presentarem els tres conceptes, que estan definits a la guia 1 «Marc teòric de l'economia social i solidària i el cooperativisme». — Després, dividirem la classe en tres grups. Un ha de treballar la missió, l'altre la visió, i l'altre els valors, i anotarem els resultats en un paper continu o a la pissarra que es penjarà a l'aula perquè el vegi tothom. — Un cop treballats els conceptes, cada grup presentarà la proposta en plenari i caldrà acabar de discutir i fer les aportacions que es considerin abans de redactar-ne el resultat final. — Per tal de recollir idees de les persones participants, se situen a la sala tantes taules com temes es volen tractar o discutir (tres taules): missió, visió, valors. I les participants es distribueixen equitativament per taules. — Cada taula ha d'autogestionar-se un debat o una argumentació durant 10 minuts del tema que tracta la taula on són, i van escrivint les idees que els sorgeixen i tenen per consens al full que trobaran sobre la taula. — Un cop feta la discussió de la taula que els ha tocat, canvien a la següent, però en la mesura del possible sense coincidir amb les mateixes persones. — Es tracta d'una activitat que volem àgil i de curta durada per recollir les propostes i el debat de les participants. De fet, cada persona passa per cada una de les taules (missió, visió i valors) durant uns deu minuts. — A cada taula hi ha algú encarregat (voluntàriament) de fer la introducció del que ha parlat el grup anterior al nou grup, per així anar sempre avançant amb el tema i recollir totes les sensibilitats. Aquesta persona també recull després totes les conclusions i les explica en plenari. — Per tal de recollir tot el que es va parlant es va apuntant al «paper» de la taula. — És un procés creatiu per portar a terme un diàleg col·laboratiu. En aquest diàleg, es comparteixen coneixements, experiències i se cerquen els elements que es puguin portar a terme. — Cal donar la consigna clara dels temes a parlar i s'ha d'intentar no coincidir amb les mateixes persones tota l'estona a les diferents rondes. — L'últim grup es queda 10 minuts a la seva taula més per tancar les conclusions i consensos dels debats on està i preparar la presentació. — Finalment, es comparteix en plenari i es comparteixen les últimes qüestions.		

Núm. 16	Títol: Fem el Pla de sostenibilitat de la cooperativa	Durada: 2 hores

Objectius de l'activitat

Elaborar el Pla de sostenibilitat de la cooperativa.

Informació prèvia necessària

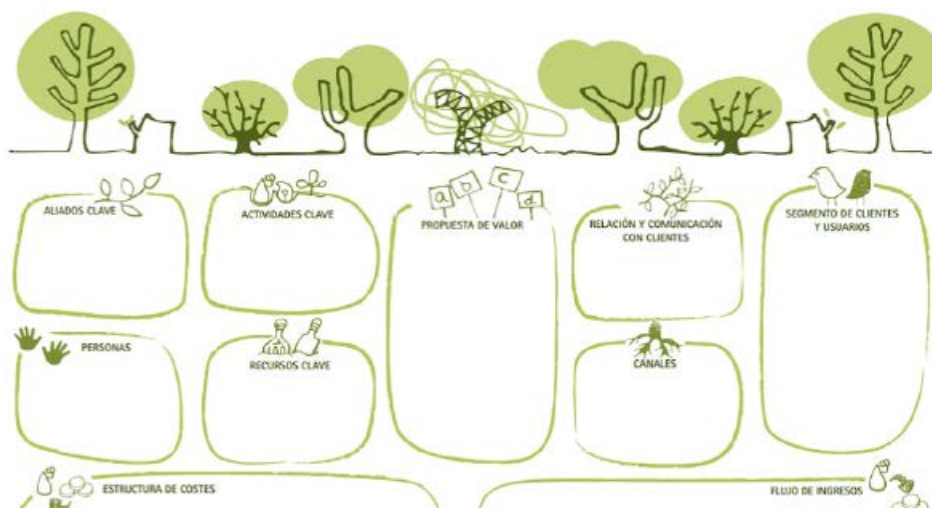
Tenir feta la missió, visió i valors de la cooperativa.

Desenvolupament de l'activitat

- Presentem l'eina del Canvas social a l'alumnat.
- Els demanem que es divideixen en comissions o grups de treball temàtics per abordar el Pla de sostenibilitat.
- Repartim els 12 temes que planteja el Canvas per tal que cada grup treballi el que s'adeqüi millor a la comissió a la qual pertany.
- Un cop treballat, el presentem al grup de forma que es puguin fer aportacions i es complementi amb un «debat en silenci»:
  - Cada grup posarà la seva proposta en una cartolina.
  - Després del treball en grups, les cartolines es reparteixen per l'espai. Durant una estona, les participants van passant de cartolina a cartolina escrivint el que els vingui al cap. Poden ser respostes o comentaris a les propostes que ha fet cada grup o nous debats que vulguin encetar. L'única premissa és que es faci tot en silenci.
  - Les participants poden contestar els comentaris de les companyes posant, per exemple, «+1», «no hi estic d'acord» o argumentant el que vulguin.
  - En acabar la dinàmica en silenci, es formen nous grups a cada cartolina per recollir les respostes, debatre-les breument i presentar-les en comú amb la resta del grup.

Un cop està tot consensuat, ho apuntem per no perdre-ho i ho utilitzem com a full de ruta per a totes les comissions.

ELEMENTS DEL CANVAS SOCIAL:

Font: REAS Aragó

— **Proposta de valor del producte o servei**

La proposta de valor és la raó per la qual cada segment de clientela escull una empresa/servei/producte o un altre. Els possibles aspectes que poden configurar la proposta de valor són: novetat, preu, servei, rendiment, personalització, disseny, conveniència/usabilitat, reducció de costos, reducció de riscos, innovació...

— **Segment de clients i usuaris o usuàries**

Grups de persones a qui oferirem serveis o productes. Són la base del projecte, se'ls ha de conèixer plenament. Es recomana pensar en cada segment de clientela per tal de mirar i desenvolupar la resta del Canvas.

— **Canals de comunicació**

Com entregarem la nostra proposta de valor a cada segment de client? Podem pensar en canals directes i indirectes.

— **Relació i comunicació amb els clients**

- Quina relació tindrem amb la clientela? Què els inspirarà la nostra marca?
- Descriure les relacions que establirem amb cada segment de clientela.
- Pensar la relació per adquirir clientela i fidelitzar-la, i oferir diferents productes o serveis per a cada segment. Per exemple: assistència personal, assistència personal dedicada, autoservei, serveis automatitzats, comunitats...

— **Recursos clau**

Són els que ajuden al projecte a crear i oferir una proposta de valor a cada segment de client, mantenir relacions, generar ingressos...

Hi ha diferents tipus:

- Financers: fons propis, crèdits bancaris, garanties financeres...
- Materials: immobles, vehicles, maquinària, equipament...
- Intel·lectuals: marca, patent, base de dades, contactes.
- Humans: competències internes.

— **Activitats clau**

Les activitats més importants que el nostre projecte ha de fer perquè el model de treball funcioni: formació, recerca, etc.

Podem identificar algunes activitats necessàries en diferents àmbits de la nostra activitat: per exemple, producció, logística, solució de problemes...

— **Aliances clau**

Són aquelles aliances necessàries per executar el nostre model de projecte amb garanties, que complementin les nostres capacitats i potenciïn la nostra proposta de valor, optimitzant així els recursos consumits i reduint la incertesa.

— **Flux d'ingressos**

Pensar d'on sortiran els diferents ingressos del projecte per cada segment de clientela (venta, subscripció, etc.).

— **Estructura de despeses**

Costos necessaris per tirar endavant el projecte (fixos i variables). Identificació després de definir recursos, activitats, socis i sòcies clau.

— **Impacte en les persones**

- Tenim en compte la integració de la diversitat (collectius o segments de població en situació de vulnerabilitat a l'exclusió social: dones, persones migrades, persones amb diversitat funcional, persones amb opcions sexuals o de gènere dissidents (LGTBIQ —lesbianes, gais, trans, bisexuals, intersexuals, queer—, etc.)?
- Quin model de conciliació entre la vida familiar, personal i laboral aplicarem? I de corresponsabilitat? I de cura de l'equip?
- Quin impacte té la nostra activitat en les persones?

— **Impacte mediambiental positiu i negatiu de la nostra activitat**

- Hem de conèixer l'efecte, positiu i negatiu, que tindrà la nostra activitat sobre el medi ambient, ja que tota acció humana genera efectes col·laterals en aquest sentit. En cas que tingui un impacte negatiu, hem d'establir mecanismes de compensació i, si és positiu, hem de transformar-lo en proposta de valor.
- Hem de desenvolupar polítiques de sostenibilitat ambiental (gestió de residus, consums de fungibles no contaminants, productes de comerç just i consum responsable, conscient i transformador, contractar els subministres amb companyies que aposten per l'energia verda)...

— **Impacte social positiu i negatiu**

Quines són les implicacions socials (negatives o positives) del nostre projecte? Hem de conèixer-les per establir mecanismes correctors, en cas que siguin negatives, o destacar-les i transformar-les en proposta de valor si és pertinent.

També podem fer-nos algunes preguntes per poder complementar el Canvas:

- Quins aspectes de la proposta de valor podem eliminar? Què guanyaríem?
- Com podem arribar a més grups beneficiaris dels grups de clientela que hem identificat?
- Com arribar a altres beneficiaris en segments de clientela que encara no tenim identificats?
- Com podem involucrar més i de formes diverses les persones i entitats sòcies?

Núm. 17	Títol: Treball conjunt d'una activitat de la cooperativa per etapes	Durada: 5 hores

Objectius de l'activitat

Treballar conjuntament el disseny, la planificació, l'execució i l'avaluació d'una activitat de la cooperativa d'alumnes.

Desenvolupament de l'activitat

Cal pautar el procés de manera que es pugui replicar cada vegada que es realitzi una activitat, sigui la de presentació i llançament de la cooperativa o altres de dimensions més reduïdes (activitats d'autofinançament, per exemple).

1. Identificació (1 h)

- Aquesta dinàmica té com a fita fixar els objectius generals i específics de l'activitat. Dividim el grup en tres grups de manera que cadascun es plantegi el següent:
  - a) Triar el tipus d'activitat que realitzarem. Testejar l'interès del grup per l'activitat proposada i triar la que generi més consens.
  - b) Reflexionar sobre els objectius de l'activitat, a quina necessitat respon i quin resultat volem assolir. Definir objectius específics (informar a la clientela, aconseguir que contractin serveis, etc.).
- Cada grup ha de recollir les respostes que generin més consens i apuntar-les a un paper. Després es comparteixen en plenari.
- En el plenari, es van anotant les respostes més repetides i es recullen quines tenen més suport. Es debat i s'arriba a acords.

2. Exploració (2 h)

Dividim el grup en comissions de manera que cadascuna es plantegi el següent:

— Comissió d'economia i finances

- Quins recursos materials i humans necessitem, com es poden aconseguir, quins costos té l'activitat...?
- Quin tipus de clientela i usuaris volem convidar? (nombre d'assistents desitjables)
- Quines necessitats de la clientela satisfà aquesta activitat?
- Preveure pressupostos, ingressos i despeses previstes; testejar si l'activitat és rendible, si el cost compensa el temps i l'energia invertits.

— Comissió de publicitat i comunicació

- Publicitat: pensar en els mitjans i canals per fer publicitat de l'activitat.
- Dissenyar la campanya de comunicació per difondre-ho en diferents mitjans: xarxes socials, correus electrònics, cartelleria i flyers, comunicació porta a porta, boca a boca...
- Fer una llista d'actors clau als quals fer arribar la comunicació.
- Buscar una forma de veure quina és l'impacte de la comunicació de l'esdeveniment (visites web, Facebook, Twitter...).

— **Comissió d'activitats i de gestió i cura de l'equip:**

- Fer una llista de les accions a fer per realitzar l'activitat, ordre cronològic, mitjans necessaris i responsables.
- Separar tasques que s'han de fer abans de l'activitat, mentre es duu a terme i després.
- Establir un termini de temps per realitzar les diferents accions (assignar un temps aproximat per realitzar-la i un límit de termini per fer-ho. Valorar si els terminis són realistes).
- Verificar l'interès del grup i construir el procés col·lectivament: valorar el nivell d'interès de la resta del grup, la seva capacitat d'implicació i capacitat per realitzar-ho, els obstacles i ajustos necessaris (preguntar-se sobre la possibilitat de modificar l'activitat per superar els obstacles o fer-ne una altra de tipus diferent, i si l'activitat es correspon amb l'objectiu que té).
- De cara a la realització de l'activitat:
  - Just abans de fer l'activitat, repassar funcions assignades, tenir una persona assignada per possibles imprevistos.
  - Tenir en compte la feina de registre i seguiment de les tasques durant l'esdeveniment: comptabilitzar assistents, recollir les dades (nom, telèfon, correu electrònic, entitat a la qual pertany) de les persones participants i també les seves impressions sobre l'acte (fer un qüestionari per recollir informació).
  - Tenir una o dues persones pendents de possibles incidències i atentes a l'ambient que es genera.
  - Preveure les tasques de neteja final, contactes amb l'espai amb qui s'ha organitzat per tancar temes pendents, etc.

3. Avaluació (2 h)

- Dividim el grup en tres grups de forma que cadascun faci el següent:
  - Repassar els objectius plantejats a la planificació (en els àmbits financer, de publicitat, etc.) i valorar si s'han assolit. Eren viables? Eren pertinents (estaven ben escollits?)
- Reflexionar sobre els aspectes següents:
  - L'activitat era l'apropiada? El públic que va assistir era el que s'havia definit com a grup meta?
  - La ubicació i el plantejament (espai, preu, atenció) van ser adients?
  - El desenvolupament va ser el previst?
  - Quin va ser el grau de participació?
  - La comunicació i difusió van ser suficients? A quanta gent creiem que hem arribat? Tenim indicadors per avaluar-ho i certificar-ho?
  - Com ha funcionat el treball en equip, com se sent cadascú, quina és la sensació general sobre l'activitat?
- Cada grup recull les seves conclusions i es treballen en plenari. Un cop fet això, es resumeix el debat de la manera següent:
  - Marquem punts febles i punts forts de l'activitat.
  - Plantegem fites de millora per a la propera.
  - Prenem nota sobre tots aquests aspectes i guardem la valoració per tenir-la en compte a la planificació de futures activitats.

Núm. 18	Títol: Construïm la imatge de la nostra cooperativa	Durada: 1 hora

Objectius de l'activitat

Conèixer els principals elements de la identitat corporativa d'una empresa o organització i elaborar la identitat corporativa de la cooperativa d'alumnes.

Informació prèvia necessària

Tenir fet el Pla de sostenibilitat.

Desenvolupament de l'activitat

- Es treballarà amb la Comissió de comunicació sobre els diferents elements de la identitat corporativa d'un projecte i se'ls demanarà que liderin aquest punt tenint en compte:
  - Logo: és la imatge gràfica que il·lustra el nostre projecte, sigui perquè representa la imatge mental del concepte que proposem, perquè és una metàfora dels beneficis que suposen els nostres serveis o perquè genera una associació mental amb el nom del nostre projecte, en esmentar-lo. Exemples: *swosh* de Nike, nen amb ampolla de Cacaolat, brau d'Osborne...
  - Eslògan: és la frase que resumeix la identitat del nostre projecte, el que fem, el que volem aconseguir, el que generem amb els nostres serveis... O crea un joc de paraules interessant, atractiu i memorable. Per exemple: Top manta, roba legal feta per gent il·legal; Coop57, una altra economia per una altra societat; La Borda, SCCL: Construïm habitatge per construir comunitat.
  - *Elevator speech* o discurs de l'ascensor: és un relat molt breu que sintetitza en dues o tres línies el que fem de manera que la persona que ens escolta ho recordi clarament. Per exemple: «l'Esberla és una cooperativa d'intervenció social i sense ànim de lucre que fa serveis d'intervenció, consultoria i acompanyament sobre sobirania alimentària; participació comunitària i emocional; gènere i feminismes, i empenedoria cooperativa».
  - *Story telling*: és un relat més llarg que presenta el nostre projecte, empresa o cooperativa a partir d'una història, sigui la de les persones integrants, com va néixer el projecte, o sobre les persones que es beneficien dels nostres serveis i activitats. Per exemple: «TAMAIA, viure Sense Violència és una entitat pionera en el treball en la violència masclista. Va néixer fruit de la relació entre un grup de dones víctimes de violència de gènere i d'un grup de professionals del treball social de la Casa d'acollida de Barcelona. Dones, totes, que ens adonàvem que en finalitzar el període d'acolliment no existia cap entitat preparada per seguir donant suport emocional i teràpia especialitzada a les dones que havien hagut de deixar les seves llars allunyant-se del maltractament viscut. Aquest era, i segueix essent, un espai imprescindible per poder teixir una nova vida lluny de la violència».
- Finalment, es presentarà a una assemblea les propostes elaborades per la comissió.

Núm. 19	Títol: Dinàmiques per treballar la sostenibilitat emocional del grup	Durada: 1 hora

Objectius de l'activitat

Enfortir la sostenibilitat emocional del grup. Les dinàmiques es poden utilitzar en cadascuna de les comissions o en el grup gran.

Desenvolupament de l'activitat

La comissió de gestió i cura de l'equip de treball les pot utilitzar puntualment o periòdicament, i també pot proposar altres recursos i buscar-los.

1. La primera és una ronda emocional que es pot fer a l'inici d'una trobada del grup. Cada participant pot dedicar 5 minuts a respondre aquestes preguntes i la resta l'escoltaran.

Ens preguntem:

- Com estic? Es tracta de respondre a aquesta pregunta pensant com ens sentim personalment i en el grup. Pot ser que hi hagi situacions externes que condicionin el meu estat emocional, o que hi hagi alguna situació al grup que m'afecti i vulgui compartir.
- Com afecta el meu estat emocional al funcionament del grup? Per exemple, si estic en un moment emocional baix, pot ser que necessiti una mica de suport del grup, o si tinc molt de cansament pot ser que necessiti relleu en alguna de les meves funcions o hagi de descansar.

Un cop fet això, el grup es pren uns minuts per integrar tot allò que s'ha expressat i s'ha escoltat a la ronda d'emocions.

Pot ser que simplement s'expressi, escolti i cadascú ho integri personalment, o pot ser que hagin emergit temes que calgui tenir en compte en el treball del grup i s'hagin d'abordar. La Comissió de gestió i cura de l'equip de treball pot facilitar el debat sobre aquest tema o endur-se les qüestions que hagin emergit per tractar-les a un espai específic.

2. La segona dinàmica està pensada per facilitar la resolució d'algun conflicte o fricció que hi hagi entre les persones del grup. Les persones que ho necessitin poden demanar ajut del grup per resoldre el conflicte, i que algun membre faciliti aquesta comunicació entre les persones implicades. O també es pot fer en grup per abordar problemes o friccions que s'han donat en la realització d'una activitat, per exemple.

Cada persona implicada ha de respondre a les preguntes següents:

- Què ha passat? Segons la meva percepció, descriure el que ha passat. Intentar no fer valoracions o judicis sobre el que ha succeït. Per exemple, si algú m'ha parlat malament, simplement expressar que el to que ha fet servir no m'ha agradat, en lloc de dir «aquesta persona és de tal forma o tal altra».
- Com em fa sentir això?
- Què necessito?
- Què demano? Per exemple, si sento que m'han ofès, potser necessito una reparació a aquesta ofensa, i el que demano és que l'altra persona em demani disculpes.

Alguns recursos útils per continuar aprofundint en aquesta dimensió del funcionament dels grups són:

- *Grupos Inteligentes: teoría y práctica del trabajo en equipo*. Fernando Cembranos o José Ángel Medina. Editorial Popular. Madrid, 2003. Està resumit en aquest enllaç del web de recursos de Bajo el Asfalto está la Huerta, cooperativa de consum agroecològic: <http://ves.cat/enuc>
- *Comunicación no violenta: un lenguaje de vida*. Marshall B. Rosenberg. Gran Aldea Editores. Buenos Aires, 2013. <http://ves.cat/enud>

2

Altres eines i recursos d'interès per al professorat

Per tal de crear una cooperativa podeu comptar amb diversos recursos que ofereixen organismes de la comarca del Maresme i en l'àmbit català. A continuació n'exposem alguns de caire formatiu i d'acompanyament per si es vol complementar la informació.

1. Entitats amb les quals contactar

- [Ateneu Cooperatiu del Maresme](http://ateneucoopmaresme.cat/) ateneucoopmaresme.cat/
- [Federació de Cooperatives d'ensenyament de Catalunya](https://escolescooperatives.cat/) https://escolescooperatives.cat/
- [Programa Cooperatives d'Alumnes](http://aracoop.coop/programa-cooperatives-dalumnes/) http://aracoop.coop/programa-cooperatives-dalumnes/

2. Altres recursos i activitats per complementar del Programa Cooperatives d'Alumnes

(<http://aracoop.coop/programa-cooperatives-dalumnes/>)

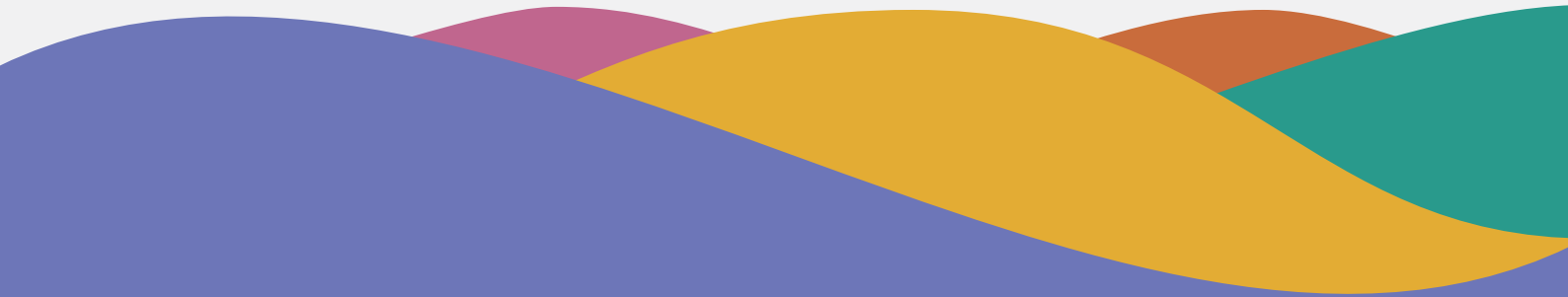
- [Activitats d'emprenedoria](#)
- [Activitats per treballar la creativitat](#)
- [Guia per treballar els valors cooperatius](#)
- [Sessió presentació docents Cooperatives d'Alumnes](#)

3. Vídeos de contingut cooperatiu (Youtube)

- Canal Aracoop: https://www.youtube.com/channel/UCIm_2gZmyjFiMip6RGsKipw
- Canal Ateneu Cooperatiu del Maresme: https://www.youtube.com/channel/UCOA_qgA78xRTxSCEuBDCzuA
- Canal FeCEC Escoles Cooperatives: https://www.youtube.com/channel/UC6vmSAaeq1LucCAn_R-vXiQ

Per elaborar aquesta guia, s'ha comptat amb els documents ja existents del programa Cooperatives d'Alumnes d'Aracoop.

Elaborat per:

Impulsat per:

Promogut per:

Amb el finançament de:

Any: **2018**